

Forfatter: Juel-Hansen, Erna

Titel: MEËRAH

Citation: Juel-Hansen, Erna: "MEËRAH", i Juel-Hansen, Erna: *Sex Noveller*, udg. af HANS NIK, HANSEN , 1885, s. 97. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-juelh02val-shoot-workid58948.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Sex Noveller

MEËRAH *).

*

—
98

99

Sabatens var begyndt. Fru Hindel Cohn havde tændt Lysene og hviskende fremsagt den foreskrevne Bøn. Bordet var dækket med Damaskdug, slebne Glas og svært, gammeldags Sølv-tøj. En krydret Lugt af fed Mad trængte fra Køkkenet gennem Huset. Nu og da blev Lugten stærkere, saa glippede Fru Hindel ganske langsomt med Øjnene, og Næseborene udvidedes.

Hun havde længe ventet Mændene hjem fra Synagogen.

100

Saa kom de. Samuel Cohn og Nathan, hans Bogholder og gode Ven.

"Gut Schabbes, Hindel, her lugter godt!" raabte Samuel, klappede sin Kone paa de fede Skuldre og spidsede Læberne til et dygtigt Smækkys.

"Gut Schabbes! Hvor I blev længe borte. Gidel er bange, Stegen bliver tør."

"Nej, hva' du si'er, det er dog ikke muligt. Straks - lad os straks gaa til Bords. Den dumme Hirsch henne paa Hjørnet opholdt os med sin Snak."

De satte sig. Han sagde Kidusch over Vinen og lod Glasset gaa rundt fra den ene til den anden, hun mumlede Velsignelsen over Brødet, og Maden blev bragt ind.

Saa spiste de i Tavshed, vedholdende, første Ret, anden Ret; nikkede blot til hinanden over en lækker Bid, et saftfuldt Stykke, kastede saa et Ord ind nu og da, kun om Maden. Husholdersken, Gidel, havde gjort sit Mesterstykke den Dag. Der var en Lammebov med Trøfler! Samuel smækkede med Læberne ved hver Mundfuld.

Nathan kneb Øjnene sammen og slubrede Saucen ind. Hindel sagde sagte, næsten andægtig: "den smelter".

Bogholderen var den første, der lagde Gaffel og Kniv fra sig. Han var for fed til at have 101 stærk Appetit. Saa Hindel. Hun sukkede, da hun maatte levne det sidste Stykke paa Tallerkenen. Men endnu længe efter gottede Samuel sig over de lækre Mundfulde, lians mætte Bordfællers misundende Øjekast gjorde ham end mere velsmagende.

Endelig skød han Stolen tilbage. Han og Nathan læste Takkebønnen for sig selv, og Maaltidet var til Ende.

I det store Dagligværelse ved Siden af brændte en ottearmet Krone i Loftet. Stuen var overfyldt af svære Møbler med tykke Polstre og glinsende Silkebetræk. Der var varmt. Nathan havde spist for meget. Sveden perlede ham paa Panden. Han trak Vejret hastig og lydelig og svarede kort, naar de talte til ham. Han savnede Cigaren og suttede paa en lille Pind. Her turde han ikke røge en hellig Aften. Men naar han kom hjem - aa, som den *cavalero* skulde smage! Den hjalp paa Fordøjelsen.

Hindel var krøben op i Sofahjørnet. Hun trak Benene op under sig og søbede sin Kaffe ind teskefuldevis, mens hun hemmelig løste et Par Knapper i Kjolelivet.

Samuels smaa sorte Øjne blinkede af Tilfredshed. Han følte sig ikke besværet. Al denne Fedme og Mæthed, der kom fra hans Bord og bredte sig ud over hans Husstand, var ham et Velbehag. De 102 trivedes alle. Baade Bogholderen, til hvis enorme Proportioner der hvert Aar maatte gjøres større Sæder paa hans Skruetol, og Husholdersken, som slæbte sin føre Krop fra Køkkenbordet over Gulvet til Skorstenen, af hvis Dampe hun syntes at svulme op.

Kun han selv var mager. Hans Evne til at fordøje var uden Grænser, og dog forslog hans Madlyst ikke til at sætte Fedtstof under hans gustne Hud. Hans Lemmer fik ingen Fylde, hans Bug var lige slunken. Ikke saadan med Hindel - nej, dejlig fed var hun, blød og trind som en Silkedyne, Huden glat som Gaaseskind. Han rykkede sig tættere ind til hende, tog én af hendes Hænder og borede sine Fingre dybt ned i Hullerne paa dens Knoer, - en god Kone - en rigtig god Kone, kunde hun blot føde ham en Søn! for nu var der endelig Udsigt - - -

Al den gode Mad, alle de gode Penge, hvad havde det hjulpet? Aar var gaaet efter Aar, og Hindel fødte ingen Børn. Nu de rent havde opgivet Haabet, var Glæden kommen. Og Samuel bed i de buttede, hvide Fingre af Glæde, saa hun skreg derved.

Da Tiden var omme, fødte Hindel en Søn. Skjønt hun ikke længere var ung, gik alt godt indtil det store Gilde ottende Dagen efter, da Barnet fik Navn. Hun vilde ikke lade sig nøje 103 med Barselmaden, men forspiste sig i de gode Retter. Hun blev farlig syg, og da hun kom sig, var Mælken gaaet bort, og Drengen maatte have en Amme.

Samuel var ude af sig selv af Glæde over Sønnen. Han skjænkede en kostbar Mappo*) til Synagogen, Han gav to Gange Maser det Aar og fyldte Hindels Skuffer med Smykker og Silkekjoler.

Huset flød over med Mad, og der var Gjæsteri hver Sabat.

Hvert Minut Samuel kunde undvære fra sine Forretninger og sine Maaltider, var han ved Drengens Vugge. Især passede han paa at være til Stede, naar Barnet diede. Med Uret i Haanden talte han Minutterne, mens Fyren tog til sig.

Det var en forslugen Krabat. Tre Ammer havde han gjort læns, inden han var fem Maaneder gammel, først den fjerde, et kraftigt Jødefruentimmer fra Provinsen, formaaede at stille ham tilfreds, men nu trivedes han ogsaa, saa det havde Art. Samuel gned sig i Hænderne. Hvad Fordøjelsen angik, slægtede han ham paa, mente han.

Henrykt tegnede han op Kvint for Kvint, * 104 Pund for Pund, som han tog til i Vægt, og havde Opgjøreisen stadig for Øje ved sin Pult.

Den lille diede endnu, da han gik ene. Han gik sent. Benene fulgte ikke ret med i Væksten, og lille Jakob maatte endnu som to Aars Purk lokkes ved allehaande Lækkerier for at vove sig svinglende et lille Stykke over Gulvet.

Han var ikke noget livligt Barn. Han kunde sidde i timevis paa Gulvet, fængslet af en lille Traad, et Stykke Papir. Det drejede og vendte han kejtet mellem Fingrene. Ingen kunde lokke det fra ham under noget som helst Paaskud, naar det ikke var Mad.

"Han æder sig Forstanden fra," sagde hans Amme, naar hun proppede ham, til det stod ham op i Halsen. Men før gav han ikke Fred.

Jo ældre han blev, jo mere dorsk og sløv blev han. Hans usikre Blik formaaede ikke at fæste sig paa noget Punkt. Han mistede Herredømmet over sine Lemmers Bevægelser. Han tabte, hvad man gav ham i Haanden, væltede, hvad han rørte ved, og stirrede saa hen for sig med aaben Mund, hængende Kjæve og Tungen ud.

Hindel saa intet foruroligende i alt dette. Saa længe han spiste, drak og trivedes, hvad kunde saa fejle ham?

Hun følte sig stoltere end Sara, lykkeligere end Rachel, ved denne sin sildig fødte.

105

Hun var ikke af mange Ord, men hendes store, fløjlsagtige Øjne fulgte næsten med dyrisk Henrykkelse hver af Sønnens Unoder, var den end nok saa bagvendt.

I Begyndelsen morede Drengens sære Pagter ogsaa Samuel, og det, at han saa længe vedblev at være hjælpeløs, gjorde snarere hans Ømhed for ham større.

Han holdt dog ikke af at tilstaa, at denne store Purk, som intet artikuleret sagde og daarlig kunde gaa, var fire Aar, og han nænnede aldrig, naar fremmede saa det, at lade Drengen vralte af Sted.

Men da et Par Aar gik endnu, og der ingen Skik kom paa Jakob, blev han utaalniodig, brugte haarde Ord og slog ham i Hidsighed.

Saa græd Hindel, mere end Drengen. Han følte kun lidt ved Slagene. Men naar Faderen var ude af Døren, kjælede hun dobbelt for ham og fyldte ham med alt, hvad han gad have.

Hans Slikvornhed tog til med Væksten. Han spiste til alle Tider og alt, hvad de satte for ham, helst med Fingrene, og rapsede, hvad han kunde komme til.

Saa var det en Middag. Den lange Bordbøn havde gjort Jakob utaalniodig. Da Hindel endelig begyndte at skære for, lurede hans Øjne graadig paa hver Bevægelse. Han slog Fingrene i det 106 første Stykke, der blev lagt paa Faderens Tallerken, og satte sig til at fortære det i Hast, som et Dyr, der har stjaalet.

Samuel foer op. Stum af Vrede vilde han kaste sig over Drengen. Men Hindel værgede for ham. Og da han endelig fik Mæle, og Forbandelserne begyndte at strømme fra hans Læber, holdt hun ham for Munden, mens Nathan bragte Drengen ud.

Det var første Gang, hun havde sat sig op imod sin Mand.

Der blev ikke talt mere om Sagen, men siden rettede Hindel an til Jakob før til de andre.

Alt dette nagede Samuel. Han begyndte at tabe Appetitten, blev knarvorn og sær, saa gammel ud og tabte Humøret.

En Dag i Paasken havde Jakob forspist sig i Paaskekager. Han blev syg deraf, kastede op, og før nogen kunde hindre det, havde han taget til sig igjen, hvad han var bleven af med.

Saa klagede de deres Nød for Lægen. Han rystede paa Hovedet, sagde dem saa skaansomt som muligt, hvad der var i Vejen, og raadede dem at sende Drengen til et Hjem for aandssvage Børn.

De afviste det med Forfærdelse, At miste Drengen! Nej, Hindel vilde dø af Sorg. Og saa 107 Maden - aldrig skulde hendes lille Jakob spise terepho*) Mad.

Samuel lod Hindel raade.

Næste Aar, Paaske Aften, var der stor Forsamling hos dem. I Stedet for det tarvelige Maaltid, Loven foreskriver, var Bordet overlæstet med udsøgte Spiser, og Gjæsterne tog godt for sig. Jakob sad ved Siden af sin Moder. Hun vogtede ængstelig paa hans Bevægelser og passede at holde hans Tallerken fyldt. Under de hellige Skikke havde han siddet stille og stirret ud for sig med de dorske Øjne i sløv Taalmod. Men da Gjæsterne efter Takkebønnen med høj Røst istemmede Lovsangen, gled der et forstaaende Glimt over hans Ansigt. Det var noget, han kunde være med til. Han løftede Hovedet, slog en skrallende Latter op, og spyttede sin Moder i Ansigtet.

Det gjorde et pinligt og uhyggeligt Indtryk. Samuel blev kridhvid. Han sagde intet og blev ved at synge. Men Munterheden og Glæden, som ellers følger med en Paaskeaften, var forstyrret.

Næste Dag bragte han Jakob uden Hensyn til Hindels Klager til en Idiotanstalt. Den laa et godt Stykke uden for Byen. Hun opnaede kun, at han lovede at sørge for, at Drengen saa vidt muligt overholdt Ceremonierne.

* - 108

Saa var Huset tomt igjen.

Hindel græmmede sig i Stilhed. Hendes eneste Trøst var flere Gange om Ugen at tage ud og se til sin Afgud. Hans Tilstand forværredes, men for hende vedblev han at være hendes "søde, lille Jakob".

Hun var saa lidt vant til Bevægelse. De lange Ture gjorde hende godt. Trods Sorgen saa hun yngre og raskere ud og havde bedre Appetit end nogensinde.

Det kunde behøves. Thi paa Samuels Bord bunkede Fødevarerne sig op under stedse nyere og lækrere Former. Han var vanskelig at gjøre til Pas, og bragte Husholdersken helt fra Koncepterne med alle de kunstige Retter, han fandt paa. Han havde nu ingen anden Tanke end at faa Maden til at smage, men det lykkedes sjældnere og sjældnere.

Han forlangte af sine Bordfæller, at de skulde spise - spise meget. Det tog Appetiten fra ham, sagde han, naar de ikke mødte med en Madlyst, der svarede til Mængden af Fødevarerne.

Hindel lo og spiste. Alt dette nye, krydrede og stærke kunde hun lide. Men Nathan stønnede. Det pirrede ogsaa hans Gane, men han taalte det ikke.

Hvor han misundte disse to deres Sundhed, deres gode Maver. Han saa paa Hindels 109 Samuel var kommen til Ende med sine Opfindelser. Naar Maden kom paa Bordet, spiste han vel, men uden Nydelse. Den gamle Husholderske sagde Tjenesten op i Fortvivlelse. En ny kom, vel forfaren i Kunsten. Men det hjalp ikke paa Samuels Smagsorganer. Han blev vranten og uomgængelig, faldt af og bildte sig ind, han var syg.

Men Nathan vidste B»aad. En Dag, da de

rødbrune Øjne, de bløde Hængekrøller over den buttede Kind, de trinde Former, der bovnede frem under Dobbeltbogen - - det sad ham fast i Halsen, at denne visne Mandsling havde baade hende og sin gode Fordøjelse, men næppe skjønnede paa hverken det ene eller det andet - der var en Tid, da han selv var ung og smækker, før end hun blev gift - aa, franske Kyllinger med friske Champignons! og det var midt Vinter, nej, hvad for gode Idéer den Samuel havde. Det var godt for en svækket Mave! Hans Tænder løb i Vand. Han

sendte Hindel over Bordet et henrykt Blik, det gjaldt Kyllingerne. De forsonede ham med Tilværelsen. Han knasede og gnaskede de fine Ben, svøbte Tungen kjælent om Champignonerne, før end de gled ned - og glemte Hindels Yndigheder i Mæthed og Velvære.

110

kom fra Børsen, foreslog han Samuel at gaa med ind paa en Restavration og faa en Boeuf.

Samuel studsede, spillede Øjnene op, blev bleg og hviskede:

"Er du fra Forstanden, kristen Mad, - -

føj, føj!"

Men Nathan tog ham i Armen, drejede ham ind imod Porten og sagde:

"Aa, Snak, du véd ikke, hvad du siger! Kristen Mad? - Kristen Mad er s'gu bedre end alle vores Fiksfakserier. Véd du, hvad en Boeuf er? - det er et Stykke Kjød, det ædleste paa Dyret- det er hastig ristet over stærk Ild, i Smør, min Fa'er; det er løgkrydret, saftfuldt - Saften løber af det, som af en Kilde - og det er sødt - aa sødt som et Vagtelbryst - -"

Samuels smaa Øjne lukkede sig helt under Nathans Beskrivelse. Hans spidse Næse forlængede sig, som om den vejrede Duften af den ukjendte Spise. Hans Gåne blev hed og tør af nysgjerrig Madlyst,

Dette var ikke til at modstaa - dette Kjød, ristet i Smør og med Løg - - aa - om han turde - men Loven, Loven! -

De stod ved Nedgangen, en smal Trappe inde i Porten ned til en dyb Kjælder.

Han sukkede dybt og havde allerede vendt sig for at gaa bort, da Nathan paa ny greb fat i ham: 111 "Du kan jo bare gaa ned med - - der staar vel ingen Steds skrevet, at du ikke maa se paa, at andre spiser kristen Mad - hæ -" han lo og pufede ham foran sig ned ad Trappen.

Men da Nathan saa havde Retten foran sig, dampende, duftende, piblende med rødlig Saft, forsvandt Samuels religiøse Betæneligheder, og han glemte ethvert Forbud mod Kjød og Smør og uren Slagtning.

Han bestilte sig en Boeuf og kastede sig over den med en Henrykkelse, en Nydelse som en fastende over sit første Maaltid.

Han maatte have mere. Den anden og tredje Boeuf smagte lige godt.

Først da han ikke kunde faa mere ned, tænkte han igjen paa, at han havde overtraadt Spiseloven. Men nu var det allerede nemmere at slippe fra. De snakkede om det.

"Det gør s'gu saa mange," sagde Nathan, "jeg, per Eksempel. Hvem skulde faa det at vide? Se dig om - lutter Gojim*)."

Samuel skottede til alle Sider. Der var ingen Jøder til Stede. Han følte sig lettet, men hviskede dog over Bordet til Nathan: "Men Hindel?"

Men Nathan puffede ham i Siden med en snurrig Grimace og sagde: "Hvad er det værd at bry' sig om. Tag en Skefuld amerikansk Olje, * 112 inden du gaar hjem til din Kone -" Og Samuel lo.

Verden var bleven ny igjen for ham.

Det blev ikke ved den ene Gang. I sit eget Hus nød han næsten intet mere. Med alle de Fiksfakserier, han fandt paa, var og blev det dog kun Jødemad, mente han. Nu kjendte han det, der var bedre.

Han smagte sig frem fra Restavration til Restavration. Naar han havde gaaet Spisesedlen igjennem hos den ene, begyndte han hos en ny. Det var altid lidt Forandring. Men saa blev han ogsaa kjed af det.

Hvorfor skulde man ikke leve godt i sit eget Hus? Dér kunde han variere Maden efter egen Lyst. Der var de utroligste Ting, han vilde prøve. Retter, han vilde sammensætte, ingen nogensinde havde drømt om, hvis Lugt' og Velsmag paa Forhaand kildrede hans Sanser med nye Nydelser.

Men Hindel? Hidtil havde han spist ude, i Smug. alene eller med Nathan. I hans Hus var endnu aldrig noget urent kommet over Tærskelen. En lille Rest af Ærbødighed for hellig Skik og Sædvane holdt ham en Tid tilbage. Men ogsaa den faldt omsider.

Efter en hemmelig Raadslagning med Husholdersken lod han en Dag servere Svinesteg til Middag. Hindel saa med Gru den forhadte Spise paa Bordet. Hun gjorde Indvendinger, hun bad, 113 hun græd, hun foreholdt

ham Lovens Ord, der truer Overtræderen af Guds Bud med Herrens Vrede og Straf. Men Samuel var Herre i sit Hus og bragte hende til Tavshed ved et Magtbud. I lang Tid lod hun sin Mad tilberede efter de foreskrevne Regler og rørte ikke de fristende Retter, Loven forbød hende.

Med den koscher Mad forsvandt lidt efter lidt det jødiske Præg af Huset. Over de urene Spiser kunde ingen Takkebøn læses. Med Vin i Glasset fra den kristne Vinhandler blev Kidusch en Vanhelligelse. Samuel besøgte sjældent Synagogen. Deres strængt ortodokse Slægt trak sig tilbage fra Omgangen med dem.

Hindel led ved alt dette, men hun kunde intet hindre. Overtroisk ventede hun at se Samuel og Nathan slaaet med Pest og Bylder for deres Ugudelighed.

. Men Samuel befandt sig udmærket og brød sig om intet andet, saa længe det kristne Spisekammer levnede ham nye Opdagelser. Han gjorde Herremiddage for sine Restavratsionsbekjendtskaber med Østers, ægte Skildpadde og Fuglereeder.

Ved denne Tid følte Hindel sig paa ny Moder. Uden megen Glæde. De var halvgamle begge to. Den bitre Skuffelse med deres førstefødte sved endnu i deres Hjærter.

114

Svangerskabet gjorde hende Gangen besværlig. Hun sad mest stille, besøgte sjældnere lille Jakob, blev mageligere, federe. Og saa fik hun Lyst til alle disse Ting, hun ikke turde spise. De fyldte hver Dag Stuen med god Lugt og fristede hendes Tilstands lunefulde Appetit.

Hendes egen Mad kvalmede hende, blev hende siddende i Halsen, mens de andres - aa, hun fik Vand i Munden ved det. Hun smagte det altsammen uden at røre en Bid. Hun pintes af Sult og kunde dog intet faa ned. Denne ufrivillige Faste gjorde hende syg. Indtil en Aalefrikassé en Middag gjorde det af med hendes Modstandsevne.

Aldrig havde hun smagt noget saa godt. Dette nye, fremmede, hvor var det delikat! Samuel og Nathan lo med plirende Øjne til hende. De ledte de bedste Stykker ud og gav hende. De nødte hende, da hun ikke kunde mere. De nød med i hendes Nydelse. Det var et Glædesmaaltid, en Fest. Og dog havde hun en Fornemmelse, som spiste hun fordægt, som var hver Mundfuld stjaalet Gods, som vogtede vrede Øjne paa hendes Maaltid.

Havde hun sultet før, fik hun nu en Følelse af overdreven Mæthed, et knugende Tryk i Hjærtekulen. Hverken Magnesia eller Sodapulver hjalp for det.

Men Samuel glædede sig. Hendes Afholdenhed havde pint ham som en hemmelig Bebrejdelse og forbitret ham hans Maaltider. Nu var han igjen 115 sig selv, munter, snaksom og holdt mere af sin Kone end nogensinde.

Saa kom Forløsningen under svære Lidelser. Inde i Spisestuen gik Sanmel op og ned ad Gulvet i Angst og Uro, hans Knæ rystede, hans graa Haar strittede ham om Hovedet. Hele Huset var i Opløsningstilstand. Siden den foregaaende Dag, da Hindel blev syg, var intet Maaltid anrettet. Nathan var sendt efter Jordemoderen og havde ikke ladet sig se niere.

Naar Hindels Skrig naaede ind til Samuel, stønnede han og hviskede hen for sig: "Gud straffe mig, en daarlig Indretning! de stakkels Fruentimmer!" og med sænket Hoved bad han paa hebraisk: "Lovet være du Herre vor Gud, Verdens Konge, at du ej lod mig blive en Kvinde - -"

Hindels Seng var trukken midt ud paa Gulvet i Sovekamret, bort fra Himlen, hvis tunge Gardiner hang slapt ned paa den ene Side. Lægen holdt om hendes Haandled og fulgte opmærksomt med Uret i Haanden de næppe mærkelige Pulsslæg. Fra en Bylt paa Vuggen noget borte lød den nyfødtes brægende Skrigen.

Hindel var dødningsvid. Hendes kjønne Træk, marmoragtig stive, syntes adlede ved Blegheden og Lidelsen.

"Kjøn Kone endnu, minus adskillige Pund Fedt," tænkte Doktoren, en lille Mand, duknakket, 116 med skarpe graa Øjne og en egen Krusning om en smallæbet Mund.

Han holdt uafbrudt Øje med den syges Ansigt og Sekundviserens Bevægelser.

"Saa, nu hæver Pulsens sig," sagde han højt og nikkede til Jordemoderen. Hun holdt ved den anden Side af Lægen Hindel et Tørklæde med Nafta under Næsen.

"De kan godt tage fat paa Skraalhalsen der henne. Skraal bliver nok det meste, den kommer til at levere her i Verden. Nu skal jeg besøge Resten her. Den Kloroformrus varer mig noget længe - - -".

Han gav sig til at sysle med den syge. Madamen tog Bylten og tyssede med et forretningsmæssigt: saa

saa - saa saa! paa Skrigene. Saa satte hun sig til Rette ved Servanten lige for Sengen og slog Klædet til Side, hvori Barnet var indsvøbt.

"Det er rigtig nok en fæl én at se paa," sagde hun og holdt det nøgne lille Væsen op i Vejret, da hun havde vasket det.

Det var en Pige. Et uformeligt Hoved, udspilet af Vand, næsten uden Træk, tyk Vom og visne Lemmer.

Doktoren vendte sig fra Sengen og kom hen og saa paa den lille.

"Stakkels Kone," sagde han blødt, "det har 117 været et drøjt Stykke Arbejde, og lidt nok har hun faaet for det. Dette er værre end med den første, Drengen, husker De nok. Men," føjede han til haardt og med et harmfuldt Glimt i Øjnene, "det er deres egen Skyld, to saa forbandede Ædere som de Forældre her, maa jo sætte Idioter i Verden - -".

En jamrende Stønnen henne fra Sengen afbrød ham. Han kastede hurtig Klædet over Barnet, men det var for silde. Hindel var vaagnet af Besvimelsen. Hun havde set det elendige Væsen, hun havde bragt til Verden, og Rædslen havde vakt hende til fuld Bevidsthed.

Lægens Ord lød som en Straffedom i hendes Øren. Forbandelsen var over dem - først Jakob og saa dette. Hun lukkede Øjnene for ikke at se og saa det dog, dette forfærdelige, hun havde givet Livet. Ja, Herren straffede deres Synder paa deres Afkom, det var de urene Spiser, alt dette, der smagte saa godt - - - Forbandelse, Forbandelse! Hun følte den brænde sig i Blodet, den sved som Gift i hendes Indvolde.

Mælkefeberen brød ud. I Vildelse læste hun Forbandelsens Ord i Ildskrift over alt, hvor hun saa hen. De tvang sig ud over hendes Læber i vaandefuld Selvanklage. Stamper og Stykker af Skriftsteder, af udenad lærte, længst glemte hebraiske Bønner kom nu igjen i timelange 118 Gentagelser: Meërah adonai bebet rascha*) - arrur attah**) - jôbad jôm ivaled bô***) - Meërah, Meërah @@).

I Uger gjenlød Huset af hendes Skrig. Og naar hun tav, i de faa lyse Øjeblikke, flakkede hendes store Øjne om med en fortvivlet Spørgen, hun ikke turde give Lyd.

Tjenestefolkene gjeinte sig i de fjærnest liggende Dele af Huset. De troede hende besat af onde Aander. Selv Sygeplejersken sad rystende af Angst ved Hovedgjærdet med en hebraisk Bønnebog i Skjødets, hviskende Bønnerne for de syge. Hendes ensformige Mumlen og den syges vilde, stødvide Raab og usammenhængende Tale flød sammen i et mystisk Virvar af gurglende, hvislende Lyd og fyldte Huset med hemmelighedsfuld Uhygge.

Nu og da stak Samuel sit blege Ansigt ind ad Sovekammerdøren, men hastede forfærdet bort, naar Hindel med vilde Fagter syntes at slynge Forbandelserne efter ham. Hendes Skrig sad fast i hans Øren og vilde ikke lade sig døve. Nathan søgte forgjæves at trøste ham. Ikke de lækreste Retter fristede ham niere, de syntes ham tillavede med bitre Urter.

Doktoren havde sagt, med fæle, haarde Ord ^{***} 119 havde han sagt, at det var Maden - denne gode, gode Mad - -

Han listede om uden Rist og Ro, lyttede ved Døren, angst og dog tiltrukken som af en hemmelig Magt, det var, som fornam han Herrens vrede Stemme gennem hendes Angstraab.

Midt under Hindels Sygdom døde den nyfødte, og Moderens jamrende Klage: Meërah! Meërah! fulgte Liget ud af Huset.

Samuel følte sig lettet. Han mente som Folkene, skjønt han ikke sagde det, at med "Skiftingen" vilde Forbandelsen vige fra dem.

Det lod til det. Feberen tog af. Smerterne stilledes. Hun skreg ikke mere eller talte vildt, men laa stille hen, hviskede nu og da med et Udtryk af Sønderknuselse Ord af Skriftemaalet: Oschamti - oscharnti *).

Saa kom hun op.

En underlig, afbleget Skygge af sig selv med hule Kinder, ganske hvide, hist og her en graa Stribe i Krøllerne og saa mager, at ingen af hendes Kjoler passede hende mere.

Hun havde Hast med at komme sig; hun vilde sone, gøre Bod.

Hun følte sig udstødt, forbandet, skyede alt Selskab, bad meget og læste vedholdende i de hellige Bøger.

* - 120

De undgik at tale om den Brøde, de begge var sig bevidst, og dette usagte laa imellem dem som

Uvejsangst.

I Huset gik alt efter hendes Vilje.

Der var noget over hende, som tog Magten fra ham, holdt ham fjærn. Han var ræd og søgte Beskyttelse i hendes Fromhed.

De førte paa ny koscher Husholdning. Hver Stump og Stykke af Husgeraadet blev rensed, eller hvor dette ikke lod sig gøre, erstattet med nyt. Fra den første Gang, hun kunde være med til Bords, blev Sabaten helligholdt i al sin Strængthed, Samuel gik i Synagogen og tog ivrig Del i Gudstjenesten. Nathan, hvem alt dette ikke behagede, vilde lade rask paa det og tændte sin Cigar efter Bordet en Helligaften, men maatte slukøret kaste den igjen. Hindel saa paa ham med Øjne, der spaaede ilde.

Han følte sig utilpas hos dem, kneb ud fra Middagen, naar han kunde, især om Sabaten, og skjældte Samuel for en Chamerh*).

Ved Nyaarstid kunde Hindel gaa ud og fulgte paa Festens første Dag**) med Samuel til Synagogen.

Under Gudstjenesten var hun stærkt bevæget. De Ord, hun saa ofte før ligegyldig havde hørt ^{**} ₁₂₁ udtale, vendte sig nu mod hende med ny Mening. Det havde alt en Braad for hende.

Da Schauerblæsningen*) begyndte, syntes Hornets første, stærke Toner at fylde Rummet om hende med truende Anklage. Satan raabte paa hendes Sjæl. Hvad vilde hun, den forbandede, i Herrens Menighed? Det skreg i hendes Indre uden Ord om Bistand.

Hornet lød paa ny, og Tonen kaldte i korte, skarpe Stød Englenes Hærskarer til Kamp mod Mørkets Magter. Skjælvende hørte hun de truende Raab stige og synke i Tonens trilrende Bæven.

Det skar gennem Sindet i Angst og Kvide. Var det Synderens Dom?

"Israels Gud, forbarm dig!" stønnede hun.

Da kom den sidste store Blæsning med Lyd som af Vejrets Susen, af henfarende Vingers Slag. Satan tav, Englene havde sejret.

Med strømmende Taarer svor hun at sone sin Skyld ved Bod og Offer, var det med Livet selv.
* ₁₂₂

Dæmpede, langtrukne Toner som af Aanders Stemmer svarede hende med Kjærlighedens og Forbarmelsens Ord. Kohanniterne velsignede Menigheden*).

Fra den Dag begyndte deres Bod.

De spiste kun til Nødtørft, tarvelige Retter, uden at søge Nydelse. De drak ingen Vin. Husholdersken fik Afsked, og Hindel stod selv for Køkkenet. Om Sabaten blev ingen Ild antændt.

Den saa længe foragtede Scholunt**) indtog atter Hæderspladsen paa Sabatsbordet.

De mættede de hungrige, klædte de nøgne.

For Hindel var alt dette let, og en Tid virkede hendes brændende Iver ogsaa paa Samuel, betog ham, saa han fulgte hendes Anordninger, hvor haardt det end faldt ham, fastede, naar hun fordrede det, spiste, hvad hun satte for ham.

** ₁₂₃

Men denne bratte Overgang fra vidtdrevet Velleved til haard og simpel Kost var ikke lians Helbred gavnlig. Han skrantede, og nu ikke længer indbildt.

Saa forsøgte han stundom at forbedre lidt ved Maaltidet, smugle en og anden lækker Bid ind paa Bordet. Men Hindel var ubønhørlig.

Nathan spiste ikke hos dem. Han brød sig ikke om Hindel, nu hun var bleven from og mager. Han holdt sig til Restavrationen.

Samuel saa efter ham med en ynkelig Mine, naar de skiltes ad ved Indgangen til dette forjættede Land. Nathan lo.

"Du kommer nok med," sagde han, "du har spist for meget Flæsk til at blive rigtig chozet*).".

I lang Tid holdt Samuel Stand. Men saa fik omsider Lysten Bugt med enhver Skrupel. Han spiste ude, i

Hemmelighed, sagde det ikke en Gang til Nathan. Ved disse stjaalne Maaltider fyldte han sig til Overmaal og fraadsede, til han blev syg.

I Frygt for Døden angrede han og paalagde sig frivillig Faste Døgn igjennern og fraadsede igjen, uaar han var helbredet.

Saa ramtes han en Dag af et Slag og blev baaren død hjem.

*
- 124

Hindel var sønderknust. Herren havde forkastet deres Offer, Forbandelsen fulgte Samuel i Graven.

Men da han var ført ud paa det gode Sted*), gav Hindel Halvparten af sin Formue til de fattige. I Menigheden var den Gang Mangel paa "fromme Kvinder" **). Hun blev én af dem. Hun plejede syge, bad hos de døende og vaskede Ligene. Og hver Velsignelse, hun tog med sig fra Dødssengen og Sygelejet, blev for hende som Tonen i Hornet, en Engels Forbøn hos Gud.

* *
_ _